

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

Rok założenia 1905

RADA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I NAUKI

ul. Juliana Smulikowskiego 6/8, pok. 303, 00-389 Warszawa
tel. 22 318 92 98, fax 22 318 92 96, e-mail: rszwin@znp.edu.pl

Stanowisko Prezydium Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego wobec rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Druk Sejmowy nr 3391

Prezydium Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego szczegółowo przeanalizowało projekt nowelizacji wymienionych powyżej ustaw wniesiony przez Rząd do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Długo zapowiadane zmiany w obowiązujących ustawach regulujących funkcjonowanie szkolnictwa wyższego były wielokrotnie przedmiotem naszej dyskusji, czemu dawaliśmy wyraz w naszych wcześniejszych stanowiskach. Szkoda, że większość tych postulatów nie została uwzględniona na etapie przygotowania obecnej nowelizacji ustawy, co pozwoliłoby uniknąć wielu kontrowersji, a także spełnić oczekiwania wszystkich grup społeczności akademickiej. Dotyczy to m. in. wprowadzenia ustawowych gwarancji wzrostu nakładów finansowych na kształcenie młodzieży i badania naukowe adekwatnych do potrzeb gospodarki narodowej oraz wprowadzenia rozwiązań zapewniających realne utrzymanie jakości kształcenia oraz efektywność rozwoju naukowego i ciągłość doskonalenia kadr przy uproszczeniu biurokratycznych procedur awansu naukowego oraz zawodowego. Liczymy, że przy-najmniej niektóre z propozycji zgłaszanych dzisiaj w trakcie publicznego wysłuchania zostaną uwzględnione przez Wysoką Izbę w trakcie procesu legislacyjnego.

Uwagi ogólne

Rada SzWiN ZNP odnosi się z aprobatą do wielu zawartych w projekcie nowelizacji rozwiązań. Z zadowoleniem przyjmujemy pojawienie się zapisów utrudniających zjawiska nepotyzmu, plagiatów i innych patologii czasem bardzo dokuczliwych w życiu akademickim. Uważamy za konieczne przyjęcie zapisów odnoszących się do Krajowych Ram Kwalifikacji. Szczególne nasze uznanie budzi szereg zapisów, które utrudniają szerzenie się zjawiska tzw. wieloletowości. Z drugiej jednak strony trzeba pamiętać, że dodatkowe zatrudnienie jest dla znacznej większości podejmujących ten trud nauczycieli akademickich źródłem zapewniającym w miarę przyzwoity poziom dochodów. Należałoby ten stan uwzględnić i zapisać w ustawie zmiany umożliwiające znaczne zwiększenie finansowania szkolnictwa wyższego oraz podwyższenie wynagrodzeń nie tylko dla wybranej grupy mniej niż 10% nauczycieli akademickich tj. tytułarnych profesorów.

Dlatego proponujemy by w zapisie art. 151 ust. 1 pkt 1 skreślić słowa: „oraz wysokość i warunki innych składników wynagrodzenia” oraz by zastąpić słowa: „w relacji do kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla pracowników wymienionych w art.5 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 110, poz. 1255, z późn. zm.), słowami: „w relacji do prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej, określanego corocznie w ustawie budżetowej”. Ponadto uważamy za celowe ustalanie przeciętnego wynagrodzenia w uczelni publicznej dla poszczególnych grup pracowniczych na podstawie stałych składników wynagrodzenia, co pozwoliłoby podwyższyć zarobki tej części nauczycieli akademickich, którzy nie mają możliwości dorabiania np. godzinami ponadwymiarowymi. Poza tym zdecydowanie sprzeciwiamy się wykreśleniu słów: „maksymalnej stawki”, bo otwiera to drogę do dalszego rozwarstwienia zarobków, które i tak są dziś nadmiernie zróżnicowane (nawet na tych samych stanowiskach można mieć pensję podstawową ponad dwukrotnie większą).

Nie zgadzamy się także na szereg zapisów, które pogarszają położenie nauczycieli akademickich nieposiadających stopnia naukowego doktora habilitowanego. Wprowadzenie zapisu art. 120 w proponowanym w nowelizacji brzmieniu oraz art. 22 i 23 w przepisach przejściowych i wprowadzających nowelizację oznaczać musi, że po upływie kilku lat (dwa do pięciu) będzie musiała odejść z uczelni ogromna grupa adiunktów bez habilitacji. Grupa adiunktów to dziś najliczniejsza część nauczycieli akademickich, na której barkach spoczywa gros obowiązków dydaktycznych i naukowych. Nie ma żadnych szans, żeby w ciągu kilku najbliższych lat wszyscy oni zrealizowali przewód habilitacyjny, co oznacza, że powinni zostać zwolnieni. Likwidacja zaś tej grupy oznacza dramatyczne obniżenie jakości kształcenia i zapaść wielu uczelni, w których nikt jej nie zastąpi. Należy zaznaczyć, że są to doświadczeni i dysponujący ogromną wiedzą pracownicy naukowo-dydaktyczni, których odejścia (pomijając wątek czysto humanitarny) nie da się zrekompensować przez zatrudnienie doktorantów i asystentów. Uważamy tę propozycję za całkowicie nieodpowiadającą realiom polskich uczelni. Raz jeszcze potwierdza się nasze przekonanie, że najprostszą drogą jest zrównanie praw do „samodzielności” naukowej polskich i zagranicznych doktorów.

Jednocześnie wątpliwości budzą coraz dalej idące działania mające na celu ograniczenie stabilizacji zawodowej (szczególnie trwałości stosunku pracy) wszystkich poza profesorami tytularnymi pracowników uczelni. Jest to szczególnie rażące i wręcz dyskryminujące przy porównaniu statusu prawnego nauczyciela zatrudnionego na podstawie ustawy Karta nauczyciela (np. nauczycielki w przedszkolu) i pracownika świadczącego pracę w oparciu o ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym – czy to na podstawie mianowania czy tym bardziej w wyniku zawartej umowy o pracę. Uwzględniając przy tym jeszcze poziom wynagradzania tych pracowników obraz kształtuje się wręcz katastrofalny.

Uwagi szczegółowe.

I. W kwestii zapisów art. 1 odnoszącego się do ustawy: Prawo o szkolnictwie wyższym.

1. Art. 3 ust. 1 i 2 - Zwracamy uwagę, że przyjęcie tego zapisu oznacza obniżenie wymagań, co wydaje się być niespójne z postulatami podwyższenia pozycji międzynarodowej polskich uczelni oraz podniesienia jakości studiów wyższych.
2. Art. 8 ust. 2 – wnosimy o wykreślenie z ustawy tego zapisu. Propozycja podana w projekcie ustawy oznacza przeniesienie problemów związanych z niedostatecznym poziomem finansowania z budżetu państwa zadań szkolnictwa wyższego na rektorów i senaty uczelni publicznych. Uczelnie publiczne dysponują zazwyczaj odpowiednim potencjałem kadrowym, a na kierunkach atrakcyjnych i obleganych przez maturzystów przyjęcie na pierwszy rok większej liczby studentów pozwala zweryfikować ich wiedzę i umiejętności wyniesione ze szkoły średniej. Przez odpowiednio wysokie ustawienie wymagań następuje naturalny odsiew słabszych studentów, co pozwala utrzymać wysoką jakość kształcenia.
3. Art. 8 ust. 3 i 4 – wnosimy o wykreślenie z ustawy tych zapisów. Wprowadzenie tylko w uczelniach publicznych limitu wzrostu ogólnej liczby studentów studiów stacjonarnych do 2% bez konieczności uzyskania zgody ministra godzi wprost w autonomię publicznych uczelni i może ograniczać młodzieży dostęp do atrakcyjnych i potrzebnych gospodarce kierunków kształcenia. Jednocześnie oznacza to uprzywilejowanie uczelni niepublicznych, którym w art. 95 proponuje się finansowanie ze środków publicznych studiów stacjonarnych na podstawie przepisów rozporządzenia ministra.
4. Art. 8 ust. 7 i 8 - wnosimy o wykreślenie z ustawy tych zapisów. Uważamy za niewłaściwe administracyjne limitowanie miejsc na kierunkach, zwłaszcza lekarskich.
5. Art. 9 - uważamy, że Krajowe Ramy Kwalifikacji winny być określone w rozporządzeniu Rady Ministrów lub co najmniej Prezesa Rady Ministrów, skoro mają one być obowiązujące dla wszystkich dziedzin życia.
6. Art. 9a ust. 1-4 - Zapisy te są o tyle słuszne, że określają w ustawie warunki zaliczania nauczycieli akademickich do prowadzonych przez podstawowe jednostki organizacyjne uczelni kierunków studiów. Uważamy jednak, że do uprawnień kształcenia na studiach pierwszego stopnia o profilu praktycznym nie powinno się zaliczać nauczycieli akademickich nieposiadających stopnia naukowego. Wnosimy zatem o wykreślenie ust. 3 z art. 9a, a w przypadku ust. 4 zmianę numeracji na ust. 3 i nadanie mu następującej treści:

„3. Liczba osób, o których mowa w ust. 2, nie może przekroczyć 50 % liczby osób zaliczanych do minimum kadrowego, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 3 pkt 1, w grupie nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego lub osób, o których mowa w art. 115 ust. 1.”

7. Art. 13 a – wnosimy o wykreślenie z ustawy tego zapisu. Zapis ten przerzuca oczywiste obowiązki resortu i władz państwowych odnośnie analizy kierunków kształcenia stosownie do zmieniających się potrzeb gospodarki narodowej i poszczególnych regionów na uczelni. W ramach uczelni mogą być zbierane informacje o losach absolwentów, ale ich analiza i synteza to zadanie resortu szkolnictwa wyższego. Ponadto wątpliwości budzi pytanie, z jakich środków uczelnia miałaby monitorować kariery zawodowe swoich absolwentów. Powinny się na to znaleźć dodatkowe fundusze, w przeciwnym wypadku byłoby to zwiększenie zadań bez zabezpieczenia finansowego.
8. Art. 18 ust. 2 - wnosimy o wykreślenie z nowelizacji ustawy tego zapisu i zachowanie dotychczasowej treści:

„2. Utworzenie publicznej uczelni zawodowej, jej likwidacja, zmiana nazwy oraz połączenie z inną publiczną uczelnią zawodową następują w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.”
9. Art. 18 ust. 6 – wnosimy o zmianę treści tego ustępu jak niżej:

„6. Do włączenia uczelni publicznej do innej uczelni publicznej stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1 i 3, z tym, że włączenie publicznej uczelni zawodowej do publicznej uczelni akademickiej następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów na wniosek rektorów tych uczelni po zaopiniowaniu przez ich senaty.”
10. Art. 20 ust. 8 do 12 – wnosimy o odrzucenie proponowanych w nowelizacji zmian i utrzymanie w ustawie dotychczasowych zapisów z ewentualną zamianą nazwy Państwowej Komisji Akredytacyjnej na Polską Komisję Akredytacyjną. Pierwsze pozwolenie na utworzenie uczelni niepublicznej i uzyskanie przez nią uprawnień na prowadzenie studiów wyższych z okresem ważności wynoszącym 5 lat jest obecnie w sytuacji nadmiernej ilości uczelni niepublicznych przy pogłębiającym się nizu demograficznym istotnym, naturalnym instrumentem pozwalającym kierownictwu resortu nauki i szkolnictwa wyższego uporządkować rynek usług edukacyjnych na poziomie wyższym i dopasować liczbę podmiotów tam działających do warunków demograficznych i potrzeb gospodarki zachowując wysoką jakość nauczania.
11. Art. 26 ust. 2 – wnosimy o zmianę treści tego ustępu w brzmieniu jak niżej (uzasadnienie jak do art. 20):

„2. Postawienie uczelni niepublicznej w stan likwidacji następuje z dniem, w którym decyzja o cofnięciu ostatniego uprawnienia do prowadzenia kierunku studiów stała się ostateczna lub z dniem, w którym decyzja o odmowie przedłużenia pozwolenia, o której mowa w art. 20 ust. 10-12, stała się ostateczna, albo z dniem, w którym pozwolenie wygasło, albo z dniem określonym w decyzji wydanej na podstawie art. 37 ust. 4; dzień ten jest dniem otwarcia likwidacji.”
12. Art. 28 ust. 5 – wnosimy, aby po słowach: „w tym pracowników uczestników związku” dodać frazę: „z uwzględnieniem przepisów Prawa o szkolnictwie wyższym”.

13. Art. 35 ust. 2 – powinien się znaleźć zapis o sankcjach za niezłożenie w terminie wymaganego sprawozdania.

14. Art. 35 ust. 3 pkt 1 – wnosimy o uzupełnienie treści tego punktu w następującym brzmieniu:

„1) przyjęcia lub zmiany statutu wraz z opiniami związków zawodowych, o których mowa w art. 56 ust. 1;”

15. Art. 37 oraz art. 37a ust. 3 powinny być podane terminy w jakich minister podejmuje działania.

16. Rozdział dotyczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Przyjęcie zapisów proponowanych w nowelizacji oznacza zasadniczą zmianę filozofii funkcjonowania dotychczasowej Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Nie jesteśmy przeciwnikami połączenia obu Rad, ale sposobu ich powoływania oraz zmniejszenia liczebności. Dotychczasowy tryb wyłaniania Rady drogą wyborów powszechnych w środowisku akademickim zostaje zastąpiony wyborami dokonanymi przez określone w art. 46 ust. 1 gremia decyzyjne (KRASP, KRZSP, Prezydium PAN, czy Radę Główną Instytutów Badawczych) i organizacje (zastanawiać musi fakt, dlaczego ogólnokrajowe organizacje reprezentatywne związków zawodowych są wyłączone z tego katalogu). Taki tryb wyłaniania Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego musi budzić zaniepokojenie o reprezentatywność i niezależność tego ciała. Jeżeli jednak ten niefortunny i nie w pełni demokratyczny tryb wyłaniania Rady miałby być wprowadzony to należy naszym zdaniem zapewnić ustawowo udział w składzie Rady przedstawicieli doktorów (w obecnym kształcie Rady ich obecność jest gwarantowana), gdyż reprezentanci studentów i doktorantów mają określony swój parytet. I znowu rozumiemy obecność w składzie Rady przedstawicieli organizacji pracodawców, ale uważamy za konieczne by także przedstawiciele ogólnokrajowych reprezentatywnych organizacji związków zawodowych byli w Radzie obecni jako pełnoprawni jej członkowie. Związki zawodowe są tak samo zainteresowane kierunkami kształcenia przyszłych pracowników jak organizacje pracodawców. Mając na uwadze przedstawione wyżej argumenty wnosimy o zmianę treści art. 46 ust. 1 w brzmieniu:

„Art. 46. 1. W skład Rady wchodzi:

- 1) nauczyciele akademicki wyłonieni w drodze wyborów organizowanych przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich w porozumieniu z Konferencją Rektorów Zawodowych Szkół Polskich – w liczbie czternastu, w tym trzech ze stopniem naukowym doktora;*
- 2) przedstawiciele Polskiej Akademii Nauk, wybrani przez Prezydium Polskiej Akademii Nauk – w liczbie pięciu, w tym jeden ze stopniem naukowym doktora;*
- 3) przedstawiciele instytutów badawczych, wybrani przez Radę Główną Instytutów Badawczych – w liczbie czterech, w tym jeden ze stopniem naukowym doktora;*

- 4) studenci, wybrani przez Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej – w liczbie czterech;
- 5) doktoranci, wybrani przez Krajową Reprezentację Doktorantów – w liczbie dwóch;
- 6) przedstawiciele pracodawców, wybrani przez organizacje pracodawców – w liczbie czterech;
- 7) przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związkowych w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080, z późn. zm.) działających w uczelniach, instytutach badawczych i Polskiej Akademii Nauk, po jednym z każdego związku.”

Po wprowadzeniu pkt 7 zbędny byłby zapis art. 46c ust. 2.

17. Art. 48 ust.2 - podobnie jak w artykule 46 domagamy się, aby w wykazie podmiotów uprawnionych do zgłaszania kandydatów do Polskiej Komisji Akredytacyjnej były wymienione ogólnokrajowe reprezentatywne organizacje związków zawodowych. Podobnie jak w przypadku wyłaniania Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego uważamy za konieczne określić obowiązek powołania do Komisji reprezentantów ciał mających prawo do zgłaszania kandydatów.
18. Art. 56, art. 57 oraz art. 58 – uważamy, że rezygnacja z zatwierdzania statutu uczelni lub ustawowej jego kontroli przez Ministerstwo jest ryzykowna i przedwczesna. Dlatego wnosimy o odrzucenie przedstawionych w nowelizacji zapisów i pozostawienie ww. artykułów ustawy w dotychczasowym brzmieniu.
19. Art. 60 – senat jest ciałem tradycyjnie związanym z publiczną uczelnią wyższą o tradycjach akademickich. Zastąpienie go przez jakieś inne ciało jest niezrozumiałe. Dlatego wnosimy o odrzucenie zmian w tym artykule.
20. Art. 62 – uważamy, że ustawa powinna wskazać katalog minimalnych kompetencji senatu, który może być rozszerzony w statucie uczelni, dlatego wnosimy o odrzucenie proponowanych zmian w tym artykule, a dotychczasową treść ust. 1 tego artykułu proponujemy uzupełnić następująco:
„1. Do kompetencji senatu uczelni należy w szczególności:”
21. Art. 66 ust. 2 – wnosimy o odrzucenie zmiany zaproponowanej w pkt 1 oraz o pozostawienie pkt 2 tego ustępu w dotychczasowym brzmieniu.
Uważamy, że rektor nie może tworzyć, przekształcać i znosić jednostek organizacyjnych bez delegacji ustawowych i statutowych, a tym bardziej rozporządzać jednoosobowo składnikami mienia uczelni do równowartości 250 000 euro tj. niemal 1 mln zł.
22. Art. 71 ust. 1 pkt 3 - bierne prawo wyborcze dla wszystkich pracowników uczelni (nauczycieli akademickich i pracowników niebędących nauczycielami akademickimi) powinno wygasać z chwilą osiągnięcia przez nich wieku

emerytalnego. Stan taki odzwierciedla gwarantowaną konstytucyjnie równość wobec prawa.

23. Art. 72 ust. 1 i ust. 2a – istotne wątpliwości budzi wprowadzenie możliwości powoływania rektora w uczelni publicznej w drodze konkursu. Uczelnia wyższa, mimo, że jest to na ogół olbrzymia organizacja nie jest jednak spółką prawa handlowego.

Wnosimy zatem o odrzucenie ust. 2a i zmianę ust. 1 w brzmieniu:

„1. Rektor uczelni publicznej jest powoływany w drodze wyborów.”

Proponujemy natomiast rozważenie zwiększenia kompetencji kanclerza uczelni powoływanego w drodze konkursu.

24. Art. 75 – wnosimy o odrzucenie zmian w tym artykule, gdyż podobnie jak w przypadku rektora, prorektorzy w uczelniach publicznych powinni być wyłaniani w drodze wyborów.

25. Art. 84 ust. 1 – jest to propozycja dająca nadmierne uprawnienia rektorowi, który nie musi uzgadniać swojej decyzji z senatem w najżywotniejszych interesach społeczności akademickiej. Nie określa się warunków tworzenia, przekształcania i likwidacji wydziałów, co jest przejawem wprowadzania autokratycznego stylu zarządzania do środowiska akademickiego, które tradycyjnie oparte jest na demokratycznych zasadach funkcjonowania.

Dlatego uważamy za konieczne zastąpienie słów: „po zasięgnięciu opinii senatu” słowami: „za zgodą senatu”.

26. Art. 85 ust. 7 – ten zapis jest co najmniej dziwny. Daje on całkowitą swobodę działania uczelniom i filiom utworzonym przez uczelnie zagraniczne, które na mocy tego zapisu nie podlegałyby w swej działalności na terytorium Polski przepisom prawa polskiego (po uzyskaniu zgody ministra). Nie ma to precedensu na terenie Europy. W tym kontekście niepokoi proponowana w nowelizacji zmiana nazwy Państwowej Komisji Akredytacyjnej na Polską Komisję Akredytacyjną. Czy jest to celowy zamiar wyłączenia uczelni i filii utworzonych przez uczelnie zagraniczne, działające na terytorium RP z pod nadzoru Ministra i oceny jakości kształcenia dokonywanej przez PKA?

Dlatego wnosimy o odrzucenie proponowanej treści zapisu art. 85 ust. 7 i pozostawienie w ustawie ust. 7 i 8 tego artykułu w dotychczasowym brzmieniu.

27. Art. 86 a ust. 1 – proponujemy zastąpić słowo „tworzy” słowami: „może utworzyć”. Może się okazać, że tworzenie spółki kapitałowej z ograniczoną odpowiedzialnością jest nieopłacalne i zbyt kosztowne w stosunku do ewentualnych zysków.

28. Art. 93 – uważamy, że obecny zapis nie zapewnia szkolnictwu wyższemu środków pozwalających na jego rozwój. Dlatego do czasu przyjęcia przez Sejm RP strategii rozwoju szkolnictwa wyższego oraz harmonogramu jej realizacji postulujemy wprowadzenie zapisu, który zapewniłby waloryzowanie finansowania uczelni publicznych w odniesieniu do wynagrodzeń na poziomie prognozowanego średniorocznego wskaźnika wzrostu cen towarów i usług ustalonego na dany rok

w ustawie budżetowej powiększonego o 75% wskaźnika wzrostu PKB przyjętego przez Rząd w założeniach do ustawy budżetowej na dany rok, a w części nie dotyczącej wynagrodzeń co najmniej o wskaźnik wzrostu PKB przyjęty przez Rząd w założeniach do ustawy budżetowej na dany rok.

Wnosimy o nadanie art. 93 brzmienia:

„1. Wydatki budżetu państwa planowane na finansowanie działalności uczelni publicznych, w części dotyczącej wynagrodzeń waloryzowane są corocznie, co najmniej o średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług ustalony w ustawie budżetowej na dany rok budżetowy powiększony o 75% wskaźnika wzrostu PKB przyjętego w założeniach do ustawy budżetowej na dany rok.

2. Wydatki budżetu państwa planowane na finansowanie działalności uczelni publicznych, w części nie dotyczącej wynagrodzeń waloryzowane są corocznie, co najmniej o średnioroczny wskaźnik wzrostu PKB przyjęty w założeniach do ustawy budżetowej na dany rok budżetowy.”

29. Art. 94 ust. 1 pkt 1 – wnosimy o odrzucenie tej zmiany i utrzymanie tego punktu w dotychczasowym brzmieniu, ponieważ uważamy za niewłaściwe ograniczenie tylko do 10% liczby studentów stacjonarnych uprawnionych w uczelni publicznej do bezpłatnego kształcenia na drugim kierunku.

30. Art. 94 ust. 1 pkt 11 – wnosimy o odrzucenie tej zmiany i przyjęcie tego punktu w brzmieniu:

„11) zadania związane z kształceniem i rehabilitacją leczniczą studentów i doktorantów, będących osobami niepełnosprawnymi.”

Uważamy za niezbędne utrzymanie w katalogu zadań finansowanych przez państwo rehabilitacji niepełnosprawnych studentów i doktorantów.

31. Art. 94b ust. 1 pkt 4 - budzi nasze wątpliwości możliwość finansowania z budżetu państwa podmiotów prywatnych jakimi są bez wątpienia szkoły wyższe niepubliczne. W ten sposób poprzez finansowanie szkół niepublicznych z budżetu państwa powstaje majątek tak naprawdę publiczny, ale niepoddany publicznej kontroli.

32. Art. 95 ust. 1 – uważamy za konieczne zastąpienie słów: „może określić” słowem: „określi”. Jeśli uczelnie niepubliczne mają w ogóle otrzymywać jakieś dotacje z budżetu państwa (dlaczego?), to powinno to być z pewnością określone rozporządzeniem.

33. Art. 95 ust. 3 – wnosimy o odrzucenie uchylecia tego ustępu i nadanie mu nowego brzmienia:

„3. Minister przyznający dotację, o której mowa w art. 94 ust. 1 pkt 1 określa dla uczelni publicznej wysokość środków, o których mowa w art. 93 ust. 1.”

Proponowany zapis wskazuje w jakim stopniu poziom wynagrodzeń w uczelni publicznej może być finansowany wg wskaźników przyjętych w ustawie budżetowej. Na tej podstawie senaty uczelni publicznych podejmując na mocy delegacji art. 151.

ust. 4 ustawy decyzje określające wysokość środków na wynagrodzenia w ramach środków posiadanych przez uczelnię, będą musiały wskazać źródła finansowania dodatkowych środków niezbędnych do sfinansowania osobowego funduszu płac oraz wypełnić normę zawartą w ust. 8 art. 151. Poza tym określenie poziomu sfinansowania wynagrodzeń z dotacji na zadania dydaktyczne zapewni również określenie wielkości środków na wydatki rzeczowe (utrzymanie uczelni, w tym na remonty) oraz umożliwi ministrowi nadzorującemu uczelnie publicznej skuteczną kontrolę prawidłowości wydatkowania w uczelniach środków publicznych, zgodnie z ich ustawowym przeznaczeniem.

34. Art. 98 ust. 1 pkt 3 - wnosimy o odrzucenie tej zmiany i utrzymanie tego punktu w dotychczasowym brzmieniu, ponieważ uważamy za niewłaściwe ograniczenie prawa studentów stacjonarnych do bezpłatnego kształcenia na drugim kierunku w uczelni publicznej.

35. Art. 99 ust. 1 pkt 1a oraz ust. 1a i 1b w tym artykule – wnosimy o odrzucenie tych zmian, ponieważ uważamy za niewłaściwe ograniczenie prawa studentów stacjonarnych do bezpłatnego kształcenia na drugim kierunku w uczelni publicznej.

36. Art. 100a ust. 7 – wnosimy o wykreślenie słów „lub konkursu”, ponieważ jesteśmy przeciwni wyłanianiu rektora uczelni publicznej w drodze konkursu.

37. Art. 110 ust. 4 – wnosimy o odrzucenie tej zmiany, gdyż uważamy za niewłaściwą likwidację stanowiska docenta. Jesteśmy za utrzymaniem takiej możliwości zatrudniania pracowników dydaktycznych na podstawie odpowiednich zapisów w statucie uczelni. Daje to możliwość awansu nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces dydaktyczny z oczywistą korzyścią dla jakości kształcenia.

38. Art. 112a ust. 1 – w projekcie nowelizacji nie wiąże się konieczności przekazania w podstawowym miejscu pracy oprócz uprawnień dydaktycznych także uprawnień naukowych, co może prowadzić do patologii („handel” uprawnieniami). Powinno się natomiast dopuścić możliwość przekazania tych uprawnień do innej jednostki, za zgodą właściwej rady.

39. Art. 114 ust. 8 - wnosimy o odrzucenie tej zmiany, gdyż uważamy za niewłaściwą likwidację stanowiska docenta.

40. Art. 115 ust. 1 - wnosimy o zmianę brzmienia tego ustępu w następujący sposób:

„1. Na stanowisku profesora nadzwyczajnego lub profesora wizytującego może być zatrudniona osoba niespełniająca wymagań określonych odpowiednio w art. 114 ust. 2 i 3, jeżeli posiada stopień naukowy doktora oraz znaczne i twórcze osiągnięcia w pracy naukowej, zawodowej lub artystycznej, potwierdzone w trybie określonym w statucie. Warunkiem zatrudnienia na stanowisku profesora nadzwyczajnego osoby niespełniającej wymagań określonych w art. 114 ust. 2 jest uzyskanie opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego.”

Zaproponowany w nowelizacji zapis stanowi po pierwsze ograniczenie samorządności i autonomii uczelni przy zatrudnianiu nauczycieli akademickich, po drugie stwarza bariery awansu zawodowego osobom z dorobkiem praktycznym, a ponadto rozmią się z modelem kariery naukowej określonym w Europejskiej Karcie Naukowca. Jest to działanie niezrozumiałe w sytuacji, gdy kładzie się nacisk na współpracę nauki z otoczeniem gospodarczym, transfer technologii, innowacyjność. Naszym zdaniem wystarczająca jest procedura potwierdzenia znacznych i twórczych osiągnięć w trybie określonym w statucie oraz opinia o dorobku naukowym, zawodowym lub artystycznym sformułowana przez Radę Główną, w której reprezentowani są przedstawiciele nauki, szkolnictwa wyższego oraz organizacji pracodawców.

41. Art. 115 ust. 2 – uważamy za konieczne skreślenie słów: „podczas pracy w innym państwie”. Zaproponowany w nowelizacji zapis oznacza nierówne traktowanie obywateli polskich i pracy badawczej na terenie Polski.

42. Art. 118 ust. 1 – wnosimy o odrzucenie proponowanej w nowelizacji zmiany i przyjęcie tego ustępu w nowym brzmieniu:

„1. Nawiązanie stosunku pracy z nauczycielem akademickim następuje na podstawie mianowania albo umowy o pracę. Nauczyciel akademicki, który złożył pisemne oświadczenie, że dana uczelnia jest dla niego podstawowym miejscem pracy w rozumieniu ustawy jest w niej zatrudniany na czas nieokreślony, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z zapisów ustawy i statutu uczelni.”

Uważamy za konieczne wprowadzenie zapisu, że umowę o pracę z nauczycielem akademickim w jego podstawowym miejscu pracy nawiązuje się na czas nieokreślony. Dotychczasowa praktyka, która miałaby być jeszcze wzmocniona zapisami nowelizacji umieszcza nauczycieli akademickich nieposiadających habilitacji (a nawet tytułu naukowego) w grupie obywateli drugiej kategorii, nie mogących np. uzyskać kredytu w banku jest naszym zdaniem niedopuszczalna.

43. Art. 118 ust. 4 – uważamy za konieczne utrzymanie dotychczasowego zapisu, który obligował do zapisania w statucie trybu postępowania poprzedzającego zatrudnienie nauczyciela akademickiego, dlatego wnosimy o odrzucenie proponowanej zmiany i pozostawienie ust. 4 tego artykułu w dotychczasowym brzmieniu.

44. Art. 118a - wnosimy o odrzucenie proponowanej w nowelizacji zmiany. Wprowadzenie obowiązku przeprowadzenia konkursu otwartego o zasięgu ogólnopolskim, z umieszczeniem informacji o konkursie na stronach internetowych ministerstwa i Komisji Europejskiej, przy zatrudnieniu nauczyciela akademickiego na każdym stanowisku począwszy od instruktora jest niczym nieuzasadnione i uniemożliwia naturalny awans zawodowy w macierzystej uczelni w miarę zdobywania kolejnych stopni naukowych i tytułu naukowego. Uważamy za właściwy zapis dotychczasowy zawarty w art. 121 ust. 3, że konkurs jest wymagany tylko przy pierwszym mianowaniu w danej uczelni.

45. Art. 120 – wnosimy o odrzucenie zmiany i utrzymanie treści tego artykułu w dotychczasowym brzmieniu.

Szczegółowe uzasadnienie stanowiska w tym względzie wyraziliśmy w uwagach ogólnych.

46. Art. 121 ust. 3 - wnosimy o odrzucenie zmiany i utrzymanie treści tego artykułu w dotychczasowym brzmieniu, gdyż uważamy, że konkurs powinien być wymagany tylko przy pierwszym mianowaniu w danej uczelni.

47. Art. 124 ust. 1 pkt 3 – wnosimy o odrzucenie proponowanego zapisu i wykreślenie go z ustawy, gdyż nie zgadzamy się na wprowadzenie możliwości rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem akademickim już po jednorazowej negatywnej opinii, ponieważ może to sprzyjać rozgrywkom personalnym. Uważamy, że wystarczy zapis zawarty w ust. 2, który wprowadza obligatoryjność rozwiązania stosunku pracy po dwóch kolejnych ocenach negatywnych.

48. Art. 125 – uważamy za niezbędne zastąpienie słowa: ”opinii” słowem: „zgody”, dlatego wnosimy o odrzucenie zmiany proponowanej w projekcie i pozostawienie treści art. 125 ustawy w dotychczasowym brzmieniu.

49. Art. 127 ust. 2 – wnosimy o odrzucenie proponowanej w nowelizacji zmiany i przyjęcie tego ustępu w nowym brzmieniu:

„2. Stosunek pracy nauczyciela akademickiego zatrudnionego w uczelni na stanowisku profesora zwyczajnego lub nadzwyczajnego wygasa z końcem roku akademickiego, w którym osiągnął on siedemdziesiąty rok życia. Stosunek pracy pozostałych nauczycieli akademickich, wygasa z końcem roku akademickiego, w którym ukończyli 65 rok życia.”;

Jesteśmy przeciwni ograniczeniu prawa do zatrudnienia do wieku 70 lat tylko dla profesorów tytularnych i tylko w uczelni publicznej. Zapis ten powinien dotyczyć całej kadry naukowo-dydaktycznej oraz uczelni niepublicznych także. Uczelnie niepubliczne powinny być pozbawione możliwości „skupowania z rynku edukacyjnego” emerytowanej kadry. Takie zapisy zmusiłyby te szkoły do inwestowania w rozwój kadry, a nie tylko (jak jest aktualnie najczęściej) do korzystania z zasobów kadrowych szkół publicznych.

50. Art. 128 ust. 2 – wnosimy o odrzucenie proponowanego zapisu i wykreślenie go z ustawy, gdyż nie zgadzamy się na wprowadzenie możliwości rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem akademickim już po jednorazowej negatywnej opinii.

51. Art. 131 pkt 2 i 3 – uważamy, że dotychczasowe zapisy dają w praktyce nieograniczoną możliwość przerzucania na barki tzw. „młodszej” kadry ogromnych ilości zadań dydaktycznych (są przypadki wykonywania nawet dwukrotnej ilości godzin ponadwymiarowych niż wynikają z etatu). Dlatego uważamy, że wzorem zapisu w Kodeksie Pracy w szkolnictwie wyższym powinny być granice realizowania zajęć w formie godzin ponadwymiarowych, np. 25% ponad ilość wynikającą z etatu, za zgodą pracownika następne 25%, ale za podwójną stawkę.

Obecny stan przeciążenia dydaktyką opóźnia rozwój naukowy kadry, który podobno jest główną troską gremiów kierujących szkolnictwem wyższym.

52.Art. 132 ust. 2 – wnosimy o odrzucenie proponowanej w nowelizacji zmiany i przyjęcie tego ustępu w nowym brzmieniu:

„2. Oceny dokonuje podmiot wskazany w statucie uczelni, nie rzadziej niż raz na cztery lata lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej, w której nauczyciel akademicki jest zatrudniony. Kryteria oceny oraz tryb jej dokonywania, z uwzględnieniem możliwości zasięgnięcia opinii ekspertów spoza uczelni, określa statut. W podmiocie dokonującym oceny uczestniczą przedstawiciele związków zawodowych działających w uczelni, po jednym z każdego związku.”

Jesteśmy przeciwni dokonywaniu okresowych ocen nauczycieli akademickich co dwa lata, a równocześnie utrzymaniu okresów czteroletnich dla tytułarnych profesorów. Na profesorach spoczywa przecież szczególny obowiązek wspierania rozwoju kadry naukowej i uprzywilejowanie tej grupy co do dokonywania ocen nie powinno mieć miejsca. Ponadto zauważyć należy, że powinien być wprowadzony obowiązek informowania o kryteriach dokonywania ocen co najmniej przed okresem, za który ma być dokonana ocena, a sama ocena powinna uwzględniać również możliwości zrealizowania wymagań (często jest tak, że stawia się wymagania nie zapewniając narzędzi do ich realizacji – np. środków finansowych; w szkolnictwie wyższym zdarzają się przypadki, że pracownika często wysyła się na delegację zmuszając go do pokrycia jej kosztów z własnych środków, podobnie jest w przypadku publikacji – rozlicza się z nich nie zapewniając możliwości publikacji lub środków na publikacje). Proponowany zapis zapewni udział przedstawicieli związków zawodowych jako reprezentantów pracowników uczelni w procesie okresowej oceny nauczycieli akademickich, co powinno się przyczynić do pełniejszego zobiektywizowania tej oceny. Należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 132 ust. 3 prawo do współuczestnictwa w formułowaniu oceny nauczycieli akademickich mają ustawowo zagwarantowane studenci.

53.Art. 132 ust. 3 – wnosimy o odrzucenie proponowanej w nowelizacji zmiany, gdyż wprowadzenie obowiązku przedstawiania opinii studentów po każdym cyklu zajęć dydaktycznych może prowadzić do złagodzenia kryteriów oceniania studentów i obniżenia jakości kształcenia.

54.Art. 134 ust. 2 – wnosimy o odrzucenie zmiany i utrzymanie treści tego ustępu w dotychczasowym brzmieniu.

Zupełnie niezrozumiała jest propozycja zniesienia urlopu na przygotowanie habilitacji. Jeżeli zależy państwu na posiadaniu większej liczby doktorów habilitowanych, to należy stworzyć system zachęt i udogodnień. Likwidacja płatnego urlopu na habilitację z pewnością nie ułatwi jej przygotowania. Nie może być argumentem na rzecz likwidacji tego urlopu twierdzenie, że według propozycji zawartej w nowelizacji nie będzie już rozprawy habilitacyjnej. Przecież w art. 16 ust. 2 nowelizacji ustawy o stopniach i tytule naukowym wymieniony jest katalog tego co

może być uznane za „osiągnięcie naukowe lub artystyczne”. Wynika z tego, że podstawowym kryterium w postępowaniu habilitacyjnym będzie nadal „dzieło opublikowane w całości lub a zasadniczej części, albo jednotematyczny cykl publikacji” albo „zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne”. Innymi słowy nadal podstawą oceny w postępowaniu habilitacyjnym będzie dzieło, tyle, że obecnie nie będzie się nazywało rozprawą.

55. Art. 151 – kierując się argumentacją przedstawioną w uwagach ogólnych wnosimy o odrzucenie zmian zawartych w rządowym projekcie oraz o wprowadzenie innego brzmienia ust. 1 pkt 1, ust. 3 i ust. 4 tego artykułu.

W art. 151 ust. 1 przyjąć w brzmieniu:

„1. Warunki wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej do czasu objęcia ich układem zbiorowym pracy lub regulaminem wynagradzania określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, ustalając:

1) wysokość minimalnej i maksymalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego w odniesieniu do poszczególnych stanowisk tak, aby wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w uczelni publicznej ustalonego na podstawie stałych składników wynagrodzenia, w poszczególnych grupach pracowników w relacji do prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej, określanego corocznie w ustawie budżetowej, nie była niższa:

a) w grupie stanowisk profesorów – od 300 %,

b) w grupie stanowisk docentów, adiunktów i starszych wykładowców, starszych kustoszy dyplomowanych, starszych dokumentalistów dyplomowanych, kustoszy dyplomowanych i dokumentalistów dyplomowanych, a także adiunktów bibliotecznych i adiunktów dokumentacji i informacji naukowej – od 200 %,

c) w grupie stanowisk asystentów, wykładowców, lektorów, instruktorów, asystentów bibliotecznych, asystentów dokumentacji i informacji naukowej – od 100 %,

d) w grupie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi od 100 % prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce określanego corocznie w ustawie budżetowej, z uwzględnieniem zasady, że wysokość indywidualnych stawek poszczególnych składników wynagrodzenia pracowników uczelni ustala rektor, o ile statut uczelni nie stanowi inaczej.”

W art. 151 ust. 3 przyjąć w brzmieniu:

„3. W uczelni publicznej wynagrodzenia organów jednoosobowych i ich zastępców oraz kanclerzy i kwestorów są jawne, nie podlegają ochronie danych osobowych.”

W art. 151 ust. 4 przyjąć w brzmieniu:

„4. Środki na wynagrodzenia dla pracowników uczelni publicznej, w wysokości zapewniającej uzyskanie w grupach pracowniczych średnich wynagrodzeń podanych w art. 151 ust. 1 pkt 1, określa senat w ramach środków posiadanych przez uczelnię. Zasady podziału środków na wynagrodzenia są ustalane z zachowaniem uprawnień związków zawodowych.”

Proponowany zapis zapewni praktyczną realizację wymogów określonych w art. 151 ust. 1 pkt 1 dotyczących wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych i uprawnień zawartych w ustawie o związkach zawodowych.

56. Art. 166 ust. 1 i 2 – wnosimy o odrzucenie zmian w ust. 1, ponieważ propozycja skrócenia okresu studiów licencjackich przy nieuwzględnieniu dodatkowego czasu niezbędnego do odbycia przez studenta praktyki zawodowej, prowadzić będzie do obniżenia poziomu studiów.

57. Art. 170 b – dlaczego tylko kierunki studiów związane z produkcją filmową są tu uwzględnione? Są inne kierunki studiów o podobnej specyfice na przykład reżyseria teatralna czy scenografia.

58. Art. 169 ust. 2 pkt 5 – sformułowanie jest niejasne. Czy egzamin dojrzałości jest jedynym kryterium przyjęcia na studia, czy dopuszcza się wprowadzenie egzaminów wstępnych (co byłoby wskazane, ale kilka lat temu zlikwidowane)?

59. Art. 188 a – niezrozumiała jest propozycja likwidacji możliwości dotowania podręczników akademickich.

II. *W kwestii zapisów odnoszących się do ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.*

Generalnie uważamy, czemu wielokrotnie dawaliśmy wyraz, że utrzymywanie habilitacji jako warunku uznania „samodzielności” naukowej nauczyciela akademickiego daleko nie przystaje do warunków międzynarodowej współpracy uczonych. Stąd konieczność wprowadzania różnych rozwiązań umożliwiających podejmowanie pracy na warunkach partnerstwa uczonym zagranicznym, którzy nie posiadają habilitacji. Utrzymywanie tego stanu rzeczy czyni z polskiej nauki i szkolnictwa wyższego coraz dziwniejszy skansen. Analogiczna sytuacja występuje w przypadku tytułu naukowego, którego istnienie oraz sposób nadawania jest jedynym tego typu zjawiskiem w Europie. Nasze uwagi odnoszą się do kilku zapisów, które uznajemy za szczególnie dziwne.

1. Art. 13. ust. 6 – proponujemy zastąpienie słów: „w języku angielskim” słowami: „w nowożytnym języku europejskim”. Są dziedziny nauki, w których języki inne (francuski lub niemiecki) są co najmniej równouprawnione.

2. Art. 13 ust. 7 – konieczność zamieszczania rozpraw doktorskich na stronach internetowych szkoły wyższej pociąga za sobą koszty. Jest to przykład obciążania dodatkowymi zadaniami bez dodatkowego finansowania.

3. Art. 13a – nie uważamy za słuszne takie doktoryzowanie na skróty.

4. Art. 18a – i całość zapisów odnoszących się do postępowania habilitacyjnego. Uważamy, że w przypadku postępowania habilitacyjnego, skoro jest ono utrzymane powinny obowiązywać zasady wprowadzone ustawą z 2005 r. to znaczy całość postępowania powinna się odbywać w uczelni, a Centralna Komisja powinna mieć uprawnienia kontrolne i odwoławcze. Proponowany zapis wprowadza niejasność kompetencji i nadmierną ingerencję w samodzielność rad naukowych nadających stopień doktora habilitowanego. W dodatku w myśl proponowanych zmian to właściwie komisja habilitacyjna, a nie rada jednostki organizacyjnej decyduje o nadaniu lub odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego. Jeżeli Komisja odmówi nadania to droga dalszego postępowania jest zamknięta. W przypadku pozytywnej opinii Komisji to i tak rada jednostki organizacyjnej podejmuje prawomocną uchwałę o nadaniu lub odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego. To po co opinia Komisji, skoro rada może odmówić nadania stopnia wbrew pozytywnej opinii Komisji o dorobku kandydata.
5. Art. 26 i całość zapisów odnoszących się do nadawania tytułu profesora. Zaostrzenie kryteriów jest być może wyrazem dbałości o poziom naukowy, ale z pewnością doprowadzi do zmniejszenia liczby nadawanych tytułów. Np. art. 26 ust.1 pkt 3 jest problematyczny z punktu widzenia osób pracujących w placówkach nieposiadających prawa doktoryzowania. Wymóg wyznaczenia dziesięciu kandydatów na recenzentów stawia pytanie skąd ich wziąć – bo w wielu dyscyplinach naukowych grono specjalistów jest niewielkie.

Ponadto uważamy za niedopuszczalne naruszenie praw nabytych przez zapisy zawarte w artykułach 22 i 23 ustawy o zmianie ustaw.

Poza tym chcielibyśmy zwrócić uwagę na dwie kwestie nieobjęte nowelizacją, ale ważne. Po pierwsze to sprawa zwolnienia uczelni z płacenia podatku VAT. W niektórych przypadkach korzystniejszym byłoby wprowadzenie zerowej stawki podatku VAT (np. przy zakupach aparatury badawczej).

Druga sprawa to Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla emerytów. Obecnie nalicza się go w stosunku do najniższej emerytury w kraju, która jest znacznie niższa od emerytur pobieranych np. przez profesorów. W ubiegłym roku kwota ZFŚS przypadająca na jednego emeryta w szkolnictwie wyższym była niższa od analogicznej kwoty dla nauczycieli w oświacie (o 53,79 zł do 152,59 zł w zależności od województwa). Dlatego postulujemy powrót do naliczania tego Funduszu w stosunku do faktycznie pobieranych emerytur takim samym wskaźnikiem jak dla pracowników tj. 6,5%.

Podsumowanie

Przedstawiony projekt ustawy o zmianie ustawy jest bardzo obszerny. Właściwie zawiera on tak dużo zmian, że należałoby mówić o nowej ustawie i dlatego uważamy, że łatwiejszą drogą byłoby opracowanie nowej ustawy niż jej nowelizacja.

Nowelizacja, oceniając ją generalnie, ma na celu ułatwić zarządzanie uczelniami, które są dziś skomplikowanymi organizmami zatrudniającymi często tysiące osób i

dającymi wiedzę dziesiątkom tysięcy. Obawiamy się jednak, że te zmiany często mogą doprowadzić do utraty przez szkołę wyższą jej dotychczasowego, utrwalonego wielowiekową tradycją charakteru wspólnoty uczonych i studentów z jej demokratycznymi formami współpracy w poszukiwaniu wiedzy i rozwoju nauki. Szczególnie niepokoi nas i budzi sprzeciw zawarty w nowelizacji kierunek utrwalenia i wzmocnienia podziału pracowników uczelni na niewielką grupę uprzywilejowanych i niemal pozbawionych kontroli tytularnych profesorów i całą resztę, która jest pozbawiona nawet stałej pracy. Ten trend nie tylko jest niezgodny z dotychczasowymi zwyczajami oraz z tendencjami światowymi. Grozi on stabilizacji i rozwojowi nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce, bo osiągnięcie stabilizacji zawodowej w najlepszym wypadku w wieku około 50 lat po 25 latach intensywnej pracy niesamodzielnej jest mało zachęcającą perspektywą.